

ÖRNEK 1 :

Türkiye'de ekim alanlarının yarısından fazlasında erozyon nedeniyle çok miktarda toprak kaybı olmaktadır.

Bu durum, erozyonun etkili olduğu ekim alanlarının aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olduğunu gösterir?

- A) Toprak örtüsünün kalın olduğunu
- B) Nöbetleşe ekimin yaygın olduğunu
- C) Eğimin fazla olduğunu
- D) Toprakların humusça zengin olduğunu
- E) Toprakların geçirimli olduğunu

(ÖSS 2000)

Çözüm:

Erozyon akarsuların yaptığı toprak aşınması ve yamaç süpürülmesidir.

Erozyonun en önemli nedeni yamaç eğiminin fazla olması bu nedenle erozyona neden olan suların akış hızının fazla olmasıdır. (Ayrıca bitki örtüsünden yoksunluk, yağış rejiminin düzensiz olması, toprağın aşırı işlenmesi veya otlatılması da erozyonu artırır.)

Yanıt: C

ÖRNEK 2 :

Ülkemizde erozyonun çok fazla görülmesinde, aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Yanlış arazi kullanımı
- B) Mera ve otlakların tahrip edilmesi
- C) Yükseltinin fazla, yerçekillerinin engebeli olması
- D) Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
- E) Ormanların tahrip edilmesi

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Erozyon eğimin fazla olduğu yerlerde ve bitki örtüsünden yoksun yerlerde fazladır.

Bir yerde yıl içinde 4 mevsimin yaşanması erozyonun fazla olacağı anlamına gelmez.

Düzlükler egemense bitki örtüsü gürse erozyon etkili olamaz.

Yanıt: D

ÖRNEK 3 :

Aşağıdakilerden hangisi, erozyonu artıran faktörlerden değildir?

- A) Yamaçların taraçalanması
- B) Eğimin fazla olması
- C) Tarlaların nadasa bırakılması
- D) Meralarda aşırı otlatılması yapılması
- E) Tarlaların eğim yönünde sürülmesi

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Erozyon yamaç eğiminin fazla olduğu ve bitki örtüsünden yoksun olan yerlerde oluşan toprak aşınmasıdır. Hangi etken bitki örtüsünü azaltıyorsa erozyonu artırır. Ayrıca tarım alanlarında erozyonu azaltmak için tarlaların eğim yönünde değil eğim yönüne dik sürülmesi gerekir.

Taraçalama eğimi azaltmak için yamaçların basamaklı şekile getirilmesidir. Erozyonu azaltmak amacıyla yapılır.

Yanıt: A

ÖRNEK 4 :

Aşağıdaki merkezlerin hangisinde rüzgâr erozyonu en az etkilidir?

- A) Konya
- B) Rize
- C) Nevşehir
- D) Şanlıurfa
- E) Afyon

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Rüzgâr erozyonu bitki örtüsünün cılız olduğu yerlerde ve bitki örtüsünden yoksun yerlerde etkilidir. A, C, D ve E seçeneklerinde verilen illerde bitki örtüsü bozkırdır, yani cılızdır.

Rize'de ise her mevsim yağışlı olduğundan doğal bitki örtüsü ormandır. Bu yüzden rüzgâr erozyonu etkili değildir.

Yanıt: B

ÖRNEK 5 :

Aşağıdaki toprak türlerinden hangisi Akdeniz iklim bölgesinde, kalkerli araziler üzerinde yaygın olarak bulunur?

- A) Terra rossa
- B) Çernozyom
- C) Alüvyal topraklar
- D) Podsol
- E) Kahverengi orman toprakları

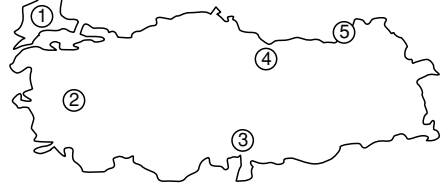
(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Akdeniz iklimine özgü olan toprak Terra rossa'dır.

Yanıt: A

ÖRNEK 6 :



Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen merkezlerin hangisinde heyelan olasılığı en fazladır?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Heyelan nem ve yağışların fazla olduğu yerlerde dik yamaçlarda oluşan toprak kaymasıdır.

Türkiye'de en çok Doğu ve Batı Karadeniz kıyılarında görülür.

Yanıt: E

ÖRNEK 7 :

Kentler	Temmuz ayı ort. sıcaklığı	Ocak ayı ort. sıcaklığı	Yıllık yağış Ort. (mm)
I	32	-3	320
II	25	5	435
III	20	0	640
IV	29	-1	760
V	20	10	1050

Yukarıda temmuz ve ocak ayı ortalama sıcaklıklarıyla yıllık yağış ortalaması verilen kentlerin hangisinde kimyasal çözülmenin daha fazla olması beklenir?

- A) I B) II C) III
D) IV E) V

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Kimyasal çözülme kayaların suda eriyip toprak oluşturmasıdır. Nem ve yağışların fazla olduğu yerlerde fazladır. Nemin fazla olduğu yerlerde ise yıllık sıcaklık farkı (en sıcak ayın ortalaması ile en soğuk ayın ortalaması arasındaki fark) azdır.

Yanıt: E

ÖRNEK 8 :

Aşağıdaki bölgelerimizin hangisinde mekanik çözülme daha fazladır?

- A) Karadeniz B) Ege
C) Marmara D) İç Anadolu
E) Akdeniz

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Mekanik çözülme günlük sıcaklık farkı nedeniyle kayaların fiziksel olarak ufalanmasıdır. Nemin az olduğu çöllerde ve karasal iklim bölgelerinde günlük sıcaklık farkı da mekanik çözülme de çöktür. Karasal iklimin egemen olduğu İç Anadolu Bölgesi'nde nem azdır.

Yanıt: D